

व्यक्तिगत विवरण

नाम	: डा. मतिप्रसाद ढकाल
जन्ममिति	: २०२८ जेठ १९
जन्मस्थान	: बागलुङ नगरपालिका वडा नं. १२, अमलाचौर, बागलुङ
स्थायी ठेगाना	: गैँडाकोट नगरपालिका वडा नं. १, नवलपरासी
शैक्षिक योग्यता	: आचार्य (नव्यव्याकरण २०५२, महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय) एम.ए. (नेपाली, २०५५, त्रिभुवन विश्वविद्यालय) विद्यावारिधि (नव्यव्याकरण, लोपागमवर्णविकारदृष्ट्या पाणिनीयव्याकरणस्य नियमानां प्रयोगाणाञ्च समीक्षणम् २०६७, नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय)
पेसा	: प्राध्यापन (नव्यव्याकरण)
विश्वविद्यालयीय सेवा	: २०४८ माघ ५ देखि हालसम्म । (क) प्रशासनिक सेवा : २०४८ माघदेखि २०५३ भाद्रसम्म (४ वर्ष ६ महिना) (रुरु संस्कृत विद्यापीठ, रिडी गुल्मी, २०४८ माघ-२०५१ असार) (ने.सं.वि. केन्द्रीय कार्यालय, बेलभुन्डी, दाङ २०५१ श्रावण-२०५३ भाद्र ५) (ख) शिक्षण सेवा : नव्यव्याकरण, २०५३ भाद्र ६ देखि हालसम्म (२९ वर्ष ९ महिना) (भानु संस्कृत विद्यापीठ, तनहुँ, २०५३ भाद्र ६ देखि २०५६ मंसिर २५) (जनक हजारी विद्यापीठ, जनकपुर, २०५६ मंसिर २६ देखि २०५९ भाद्र ९) (भानु संस्कृत विद्यापीठ, तनहुँ, २०५९ भाद्र १० देखि २०६७ फागुन ३०) (जनता विद्यापीठ, दाङ, २०६७ चैत्र १ देखि २०६८ कार्तिक २५) (कालिका संस्कृत विद्यापीठ, २०६८ कार्तिक २६ देखि हालसम्म निरन्तर) (ग) शिक्षणसँगै अतिरिक्त प्रशासनिक अनुभव : विभागाध्यक्ष : २०५३।१।२।१ देखि २०५६।१।२।२, भानु संस्कृत विद्यापीठ विभागाध्यक्ष : २०७३।१।०।३ देखि २०७६।१।०।२ कालिका संस्कृत विद्यापीठ संयोजक : २०७९।३।३० देखि २०८२।३।२९, अनुसन्धान व्यवस्थापन समिति (RMC), कालिका संस्कृत विद्यापीठ केन्द्राध्यक्ष : देवघाट परीक्षा केन्द्र-२०८१ (आचार्य तह)

पर्यवेक्षक : राधा दामोदर संस्कृत विद्यापीठ परीक्षा केन्द्र-२०६५

पर्यवेक्षक : विपी कोइराला संस्कृत विद्यापीठ परीक्षा केन्द्र-२०८०

निर्वाचन अधिकारी : स्ववियु निर्वाचन समिति २०५३, भानु विद्यापीठ

संयोजक : भौतिक सम्परीक्षण समिति २०५६, जनक हजारी विद्यापीठ

अन्य विश्वविद्यालयीय आंशिक सेवा : त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गत रा.रा. बहुमुखी क्याम्पस जनकपुरमा
२०५७ भदौदेखि २०५९ भदौसम्म २ वर्ष नेपाली विषय प्राध्यापन ।

विद्यावारिधिस्तरीय अनुसन्धानको सहनिर्देशन :

क्र.सं.	शोधार्थीको नाम, थर	विषय	शोधशीर्षक	सम्पन्न मिति
१.	नरनाथ पाण्डे	स्वास्थ्य तथा शारीरिक	जीवनशैली व्यवस्थापनद्वारा अम्लपित्त रोगको उपचार	२०८० ने.सं.वि.
२.	विष्णुकुमार राई	नेपाली	पुमा राई भाषा र नेपाली भाषाका व्याकरणिक कोटिको तुलनात्मक अध्ययन	२०८२ ने.सं.वि.
३.	अर्जुन पाण्डेय	नव्यव्याकरण	कुलचन्द्र गौतम विरचितस्य व्यावहारिकशब्दकोशस्य व्याकरणदृष्ट्या परिशीलनम्	प्रविधि मूल्याङ्कनको चरणमा रहेको

लेखन, अनुसन्धान, प्रकाशन र प्रसारण

(क) प्रकाशित पुस्तकहरू र तिनका अनलाइन लिङ्कहरू

- व्याकरण - १. प्रारम्भिक संस्कृत व्याकरण र रचना (२०५६), लेखक स्वयम्, बागलुङ
<https://pustakalaya.org/documents/detail/3e02c862-5304-43da-8c17-5310f6eed4d8/>
२. शब्दनिर्माणप्रक्रिया र सन्धि (२०६९), भुँडीपुराण प्रकाशन, काठमाडौं
<https://pustakalaya.org/documents/detail/dbaa06d9-1ae2-4ecd-8677-7ef87678d1df/>
३. संस्कृत, प्राकृत र नेपालीका सन्धिनियम (२०६९), विद्यार्थी पुस्तक भण्डार, काठमाडौं
<https://pustakalaya.org/documents/detail/aeab98d2-df28-4613-8fd8-d01e5ce92a29/>
४. संस्कृत व्याकरणको रूपरेखा (२०७५), आस्था आगम प्रकाशन, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/39c0d29e-6162-46fa-ad22-6ff2cedd70d2/>
५. व्याकरणमहाभाष्यम् (१-२ आह्निकको अनुवाद : २०७५), आस्था आगम प्रकाशन, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/9f183b07-8373-488e-8717-c85c0b771431/>

६. परमलघुमञ्जूषा (अनुवाद : २०७५), आस्था आगम प्रकाशन, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/854a7317-4939-40f0-8e68-d46649ae62d3/>
७. पाणिनीय व्याकरणको अनुशीलन (२०८०), आस्था ढकाल, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/c4c3f1c1-1bc2-484b-8af4-541258063a56/>
८. स्वरवैदिकी प्रक्रिया (शोधपूर्ण व्याख्या : २०८०), आगम ढकाल, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/ffdc37a5-625a-489a-96f9-114ceba997d5/>
९. पाणिनीय व्याकरणका अनुसन्धानको समीक्षा (भाग १, २०८१) आस्था ढकाल, नवलपरासी ।
१०. पाणिनीय व्याकरणका अनुसन्धानको समीक्षा (भाग २, २०८१) आगम ढकाल, नवलपरासी ।
११. पाणिनीय व्याकरणका अनुसन्धानको समीक्षा (भाग ३, २०८१) आस्था ढकाल, नवलपरासी ।

- निबन्ध -** १२. चुँदीरम्घामा पुनर्जन्म (२०७३ : जीवनीपरक निबन्धसङ्ग्रह), आस्था आगम प्रकाशन,
<https://pustakalaya.org/documents/detail/5a1b0ba8-c338-4535-b04b-71daef0da421/>
१३. पुस्तकालयको भोक (२०७३ : अनुभूतिमूलक निबन्धसङ्ग्रह), आस्था आगम प्रकाशन,
<https://pustakalaya.org/documents/detail/3db3b1ef-91d5-4cd8-b1b3-627890592e35/>
१४. म किन चिठी लेख्छु ? (२०७३ : टिप्पणीमूलक निबन्धसङ्ग्रह), आस्था आगम प्रकाशन,
<https://pustakalaya.org/documents/detail/1b5e56a5-d247-4f61-894d-07e1a8ebed74/>
१५. गीतामा के छ ? (२०७५ प्रथम संस्करण : निबन्धसङ्ग्रह), युरेका पब्लिकेसन्स, काठमाडौँ
 (२०८१ दोस्रो संस्करण : निबन्धसङ्ग्रह), सम्पूर्ण किताब, काठमाडौँ
<https://pustakalaya.org/documents/detail/f38902ad-3149-422b-8c4e-2f913fcd7e4c/>
१६. महाभारतमा के छ ? (२०७७ : निबन्धसङ्ग्रह), साङ्गिला बुक प्रा.लि., काठमाडौँ
<https://pustakalaya.org/documents/detail/51f33c5b-be41-4cc2-86e4-37977cd5492e/>
१७. भारतीय तीर्थयात्रा (२०८० : संस्मरणात्मक निबन्धसङ्ग्रह), आस्था ढकाल, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/055e3df8-6d55-4e5c-bb49-513de580f03b/>
१८. हाम्रो संस्कारमा के छ ? (२०८० : निबन्धसङ्ग्रह), आगम ढकाल, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/e76f5816-3a85-4d4f-80da-63379dc771fa/>
१९. शिक्षा कस्तो हुनुपर्छ ? (२०८० : निबन्धसङ्ग्रह), आस्था ढकाल, नवलपरासी
<https://pustakalaya.org/documents/detail/45834056-8d34-49a2-8bde-bb7e806f885f/>
२०. पूर्वीय यौनशिक्षा (२०८१ : : निबन्धसङ्ग्रह), सम्पूर्ण किताब, काठमाडौँ

- समालोचना-** २१. भानुभक्तिय रामायणका पाठभेदहरू (२०६३ : पाठालोचन), कमलमणि दीक्षित, ललितपुर
<https://pustakalaya.org/documents/detail/49252200-4abd-4384-9237-5493ef716769/>
२२. भानुभक्तका लघुरचनाहरू (२०६४ : पाठालोचन), आस्था आगम प्रकाशन, नवलपरासी

<https://pustakalaya.org/documents/detail/10f2966e-9cc7-4915-ad25-a351c69221ba/>

संस्कृति २३. ढकालवंशीय कुलपूजाविधि (२०८१), नेपाल ढकाल समाज प्रतिष्ठान, काठमाडौं ।

<https://pustakalaya.org/documents/detail/551f983e-b569-450d-a699-7dc424830eaf/>

सहलेखन : आफ्नो नेपाली (कक्षा १ देखि ७ सम्म, २०७३) : ब्रेन ट्रेन पब्लिकेसन्स, चितवन ।

प्रकाशोन्मुख पुस्तकहरू

(विशेषज्ञद्वारा मूल्याङ्कन सम्पन्न भई प्रकाशनको चरणमा रहेका)

१. तत्सम शब्दको व्याकरण (२०८३, व्याकरण), नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं ।
२. गैँडाकोट नगरक्षेत्रको साँस्कृतिक परिचय (२०८३, संस्कृति), गैँडाकोट नगरपालिका, नवलपरासी

(ख) लघु अनुसन्धानहरू (सम्पन्न भएका)

१. गैँडाकोट नगरपालिकाका क्षेत्रभित्रको साँस्कृतिक र पुरातात्विक अवस्थाको अध्ययन (२०८२ भाद्र),
गैँडाकोट नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठान, नवलपरासी ।
२. व्याकरणमहाभाष्यमा व्याख्यात सूत्र र वार्तिकहरूको संरचनात्मक समीक्षण (२०८२ चैत्र),
अनुसन्धान व्यवस्थापन समिति, कालिका संस्कृत विद्यापीठ, गैँडाकोट, नवलपरासी ।

लघु अनुसन्धानहरू (मूल्याङ्कनको चरणमा रहेका)

१. नेपाली शब्द व्याकरण (२०८२ चैत्र : प्रा.डा. माधवप्रसाद पोखरेल, डा. यज्ञेश्वर निरौला, डा. मतिप्रसाद ढकाल
र डा. मीरा प्रधानको संयुक्त अनुसन्धान) नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं ।
२. नेपाली व्याकरणमा संस्कृत व्याकरणको प्रभाव (२०८२ चैत्र), नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं ।

(ग) विज्ञ समीक्षित प्रमुख लेख र तिनका अनलाइन लिङ्कहरू

१. पाणिनीय व्याकरणका लौकिक र वैदिक आदेशनियम र प्रयोगमा पार्थक्य २०८० भरतपुर प्रज्ञा
<https://www.nepjol.info/index.php/bpjms/article/view/65907>
२. पाणिनीय व्याकरणका द्वित्वनियम र प्रयोगको विश्लेषण २०८२ कालिकाप्रभा
<https://www.nepjol.info/index.php/kalikaprabha/article/view/84440>
३. पाणिनीय व्याकरणमा प्रयुक्त प्रत्याहारहरूको समीक्षा २०८२ कौमोदकी
<https://www.nepjol.info/index.php/kdk/article/view/90151>
<https://doi.org/10.3126/kdk.v6i01.90151>
४. संस्कृत व्याकरण शिक्षणका विधि र प्रक्रिया २०८२ देउखुरी

५. छविीलल पोखरेलकृत 'कौमुदीसार' ग्रन्थका उत्तरार्द्ध प्रकरणहरूको संरचनात्मक समीक्षा २०८३ प्राज्ञिक-विमर्श

<https://www.nepjol.info/index.php/PB/article/view/93179/70713>

(घ) प्रकाशित फुटकर लेखरचनाहरू

गरिमा, मधुपर्क, साहित्यपोस्ट, हैमप्रभा, प्रवाह, नवमाधुरी, प्रज्ञालोक, ऋतम्भरा, वागीश्वरी, अक्षय अक्षर, हाम्रो पुरुषार्थ, अभिव्यञ्जना, चितवन स्मारिका, भानु ज्योति, चरैवेति, शब्दाङ्कुर, नारायणी टुडे, नेपाली, भानु, जीवन दर्शन, गैँडाकोट स्मारिका, समुदाय र सिर्जना, चुँदीरम्घा, जनमत, आशा, हाम्रो सिर्जना, स्वर्ण स्मारिका, नारी रजत स्मारिका, रजस्थल, नवलपरासी सन्देश, सम्प्रेषण, गुरुकुल सन्देश, नागभूषण आदि पुस्तकाकार पत्रिकामा तथा गोरखापत्र, कान्तिपुर, नागरिक, गणतन्त्र, नयाँ युगबोध, चितवन पोष्ट, काया कैरन र लोकतन्त्र दैनिक एवम् विजय खबर साप्ताहिक पत्रिकामा भाषा, व्याकरण, धार्मिक, साँस्कृतिक र सामयिक ५०० भन्दा बढी फुटकर लेखरचनाहरू प्रकाशित ।

राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गोष्ठी तथा कार्यशालामा कार्यपत्रको प्रस्तुति

१. सामग्री सङ्कलन र व्यवस्थापन : २०८० असार १-३ मा ने.सं.वि. अनुसन्धान केन्द्रद्वारा दाङमा आयोजित क्षमता अभिवृद्धि प्रशिक्षण कार्यक्रममा प्रस्तुत कार्यपत्र ।
२. भारतीय नेपाली शब्दकोश निर्माणका क्रममा देखापर्ने केही समस्या र तिनको सम्भाव्य समाधान : सन् २०२४ जुन २९ देखि जुलाई १ सम्म गुवाहाटी विश्वविद्यालयद्वारा गुवाहाटीमा आयोजित त्रुटि विश्लेषण भारतबाट प्रस्तावित नेपाली शब्दकोश निर्माण विषयक अन्तरराष्ट्रिय कार्यशालामा प्रस्तुत अवधारणापत्र ।
३. ने.सं.वि.का पौरस्त्य अनुसन्धानको विकासक्रम : २०८२ असार १४-१६ मा ने.सं.वि.द्वारा दाङमा आयोजित अन्तरराष्ट्रिय प्राच्य अनुसन्धान सङ्गोष्ठीमा प्रस्तुत कार्यपत्र ।
४. नेपाल र भारतबाट सम्पन्न भएका पाणिनीय व्याकरणका अनुसन्धानमा समानता र भिन्नता : २०८२ जेठ ११-१३ मा कालिका संस्कृत विद्यापीठमा आयोजित अनुसन्धानसँग सम्बद्ध पुनर्ताजगी कार्यक्रममा प्रस्तुत कार्यपत्र ।
५. अनुसन्धानमा उद्धरण, सन्दर्भङ्कन र पाठ समावेशीकरण : २०८३ जेठ ४-८ मा कालिका संस्कृत विद्यापीठमा आयोजित अनुसन्धान लेखन र प्रकाशनसँग सम्बद्ध पुनर्ताजगी कार्यक्रममा प्रस्तुत कार्यपत्र ।

श्रव्यदृश्य ज्ञानवर्द्धक सामग्रीहरूको प्रसारण

पठन संस्कृति अभियान-२०७६ नामक वैयक्तिक युट्युब च्यानलबाट नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय, वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी, व्याकरणमहाभाष्य, परमलघुमञ्जूषा, संस्कृत व्याकरणको सामान्य ज्ञान, प्रारम्भिक संस्कृत व्याकरण र रचना, महाभारतमा के छ ?, गीतामा के छ ?, चाणक्य नीतिमा के छ ?, शब्दनिर्माणप्रक्रिया र सन्धि, संस्कृत शिक्षा, अनुसन्धान परिचर्चा, पौरस्त्य अनुसन्धान पद्धतिको विमर्श, प्राध्यापन क्षमता विकास, नैतिक शिक्षा, नेपाली कसरी शुद्ध लेख्ने, योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा, पुस्तक परिचय, योगी नरहरिनाथ, स्वास्थ्यसूत्र, हिन्दु संस्कृति, हाम्रो संस्कार, कविका कविता, चर्चित नेपाली निबन्ध, कला संस्कृतिका कुरा, धार्मिक पर्यटनका कुरा, शिक्षाका कुरा, कार्तिक मास माहात्म्य, विद्यार्थीका कविता, राम्रो नेपाली कसरी लेख्ने, जीवन काँडा कि फूल, नारीधर्म तथा पुरुषधर्म, नेपाली परीक्षाको तयारी कसरी गर्ने ? आदि विभिन्न विषयमा विगत १४ वर्षदेखि हालसम्म नियमित रूपमा पठन संस्कृतिको विकास र प्रवर्द्धनका लागि १२९६ वटा श्रव्यदृश्य ज्ञानवर्द्धक सामग्रीहरूको प्रसारणमार्फत् पठन संस्कृतिको प्रवर्द्धनमा थप योगदान दिंदै आएको ।

पुरस्कार तथा सम्मान

- (क) पं. वैयाकरण नेपाल पुरस्कार (२०४५), संस्कृत विद्या संवर्द्धिनी समिति, धरान, सुनसरी
- (ख) प्रशंसा-पत्र (२०५२), महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय, दाङ
- (ग) भानु द्विशत वार्षिक सम्मान (२०७१), भानु प्रतिष्ठान, काठमाडौं
- (घ) कदरपत्र (२०७२), अमलाचौर स्कुल एल्मुनाइ एसोसियसन, बागलुङ
- (ङ) चिसाप कृष्ण कृष्णा साहित्य पुरस्कार (२०७३ : पुस्तकालयको भोक निबन्धसङ्ग्रहका लागि),
चितवन साहित्य परिषद्, चितवन
- (च) रत्न-श्रेष्ठ पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय पुरस्कार (२०७३ : चुँदीरम्घामा पुनर्जन्म निबन्धसङ्ग्रहका लागि),
रत्न-श्रेष्ठ पुरस्कार गुठी, बागलुङ
- (छ) अभिनन्दन-पत्र (२०७४), असम नेपाली साहित्य सभा, गुवाहाटी, भारत
- (ज) सम्मान-पत्र (२०७४), सूर्यभक्त पतनादेवी मेमोरियल कलेज, गैँडाकोट, नवलपरासी
- (झ) भाषा साहित्य क्षेत्रीय पुरस्कार (२०७६), नीलकण्ठ पौडेल स्मृति प्रतिष्ठान, चितवन
- (ञ) कदरपत्र (२०७६), मध्यविन्दु प्रज्ञा प्रतिष्ठान, कावासोती, नवलपरासी
- (ट) लेखक कृति पुरस्कार (२०७७ : महाभारतमा के छ कृतिका लागि),
नेपाली लेखक संघ, पोखरा, कास्की
- (ठ) नेपाल विद्या भूषण पदक 'क' (२०८०), नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा
प्रविधि मन्त्रालय, काठमाडौं ।
- (ड) गैँडाकोट नगर प्रज्ञा पुरस्कार (२०८०) गैँडाकोट नगरपालिका, नवलपरासी (वर्दघाट सुस्तापूर्व) ।
- (ढ) दीर्घ सेवा पदक (२०८०), नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय, दाङ ।

सामाजिक संघसंस्थामा संलग्नता

- (क) प्राज्ञ सदस्य : गैँडाकोट नगर प्रज्ञा प्रतिष्ठान, गैँडाकोट, नवलपरासी
- (ख) आजीवन सदस्य : त्रिवेणी साहित्य प्रतिष्ठान, नवलपरासी
- (ग) आजीवन सदस्य : ज्येष्ठ नागरिक कल्याणकारी प्रतिष्ठान, नेपाल
- (घ) आजीवन सदस्य : मानव अधिकार तथा शान्ति समाज, नेपाल
- (ङ) आजीवन सदस्य : धार्मिक सेवा समिति, मौलाकालिका मन्दिर, गैँडाकोट, नवलपरासी
- (च) आजीवन सदस्य : शिवालय सेवा समिति (गोपेश्वर महादेव मन्दिर), गैँडाकोट, नवलपरासी
- (छ) सञ्चालक समिति सदस्य : २०७९-२०८२, २०८२-हालसम्म (दोस्रो कार्यकाल)
त्रि.वि. वीरेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, भरतपुर, चितवन ।

सम्प्रति

सहप्राध्यापक (नव्यव्याकरण विभाग) : कालिका संस्कृत विद्यापीठ, गैँडाकोट, नवलपरासी

सम्पर्क नम्बर र इमेल : ९८४९२७९४३९, dhakalmatip@gmail.com

